Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 28 sierpnia 1933 r. 138.

T r e ś ć n u m e r u:

--§--

ŁOTWA:1."S o c j a l d e m o k r a t s" o l i t e w s k o - ł o t e w s k i c h s t o s u n k a c h e k o n o m i c z n y c h. "Socjaldemokrats" Nr.187 /VIII.1933/:W związku z wymówieniem przez Litwę traktatu handlowego z Łotwą, litewsko-łotewskie stosunki handlowe uległy pogorszeniu. Rokowania w sprawie zawarcia nowego traktatu handlowego pomiędzy Litwą a Łotwą rozpoczną się prawdopodobnie we wrześniu r.b. Narazie nie wiadomo, do jakich zmian w traktacie Litwa będzie dążyła. Wogóle w stosunkach z państwami bałtyckiemi Litwa zachowuje się z wielką rezerwą i całą swą uwagę zwraca na Niemcy. Litwa pragnie uprzednio załatwić swe sprawy gospodarcze i polityczne z Niemcami, a potem dopiero uporządkować swą politykę zagraniczną względem państw bałtyckich. Ponieważ z racji rozbieżności zdań litewsko-niemieckie rokowania handlowe zostały przerwane, Litwa wyzbyła się części swych iluzyj. Nie można jednak przypuszczać, by litewsko-niemieckie rokowania handlowe zostały całkiem zerwane, gdyż Niemcom, które zarówno pod względem ekonomicznym, jak i politycznym czują się silnie odizolowane zależy na unormowaniu stosunków gospodarczych i nawiązaniu bliższych stosunków politycznych chociażby z Litwą. Pozatem Niemcom chodzi o pozyskanie punktów oparcia w swej polityce wschodniej. Należy więc się spodziewać, że litewsko-niemiecka umowa zostanie wkrótce podpisana. Porozumienie jednak litewsko-niemieckie bezwzględnie wywrze wpływ na litewsko-łotewskie stosunki handlowe, gdyż Niemcom może się wydać niebezpieczna łotewska konkurencja na rynkach litewskich, to też perspektywy litewsko-łotewskiego porozumienia handlowego nie są bardzo pomyślne.

2. "N o r d i s c h e Z t g ." i "P e h d e j a B r i h d i" o s t o s u n k a c h N i e m i e c z p a ń s t w a m i b a ł t y c k i e m i ."Pehdeja Brihdi" /VIII.1933/:Niemiecka "Nordische Ztg." w Nr.166 zamieściła długi artykuł, w którym państwa bałtyckie Łotwę, Litwę i Estonję scharakteryzowała, jako prowincje niemieckie. M.in. pismo zaznacza, iż w r.1201 biskup bremeński Albert założył fundamenty pod miasto Rygę i że kraj ten wówczas posiadał kulturę czysto niemiecką. Pismo wskazuje również na ogromne wysiłki garści ziemiaństwa niemieckiego, które zmuszone było przeciwstawiać się napaściom rosyjskim, polskim i litewskim. Wojna światowa ponownie dała możność Niemcom kontynuowania swej władzy nad Bałtykiem. "Cóżby się stało - zapytuje pismo - z Łotwą, Litwą i Estonją, gdyby w r.1919 ochotnicy niemieccy nie położyli swych sił dla wygnania bolszewików. Estończycy i Łotysze nigdyby nie zdobyli własnemi siłami niepodległości. Wdzięczność jest rzeczą bardzo rzadką i jedynie Finlandja, pamiętając, jak żołnierze von der Golza uwolnili Finlandję od czerwonego terroru,lojalnie zachowuje się względem Niemiec.

"Pehdeja Brihdi" oświadcza, iż powyższy artykuł dowodzi, że w Niemczech ponownie poczyna się odradzać duch wszechwładztwa.

3."J a u n a k a s Z i n a s" o L i t w i e i Ł o t w i e ."Jaunakas Zinas" Nr.190 /VIII.1933/. Art.p.t."Łotwa i Litwa".Streszczenie:

Już w pierwszych datach swej niepodległości Łotwa żywo się interesowała kwestją związku trzech państw bałtyckich. Pomimo, że agresywna polityka narodowych socjalistów skierowana jest przeciwko państwom bałtyckich, uszy polityków litewskich nie chcą dotąd o tych rzeczach słyszeć. W ciągu całej swej egzystencji Litwa nie wykazała żadnych chęci nawiązania z Łotwą bliższych stosunków ekonomicznych.

Dopiero po długich pertraktacjach w dn.24 lipca 1930 r. po przezwyciężeniu wielu trudności udało się zawrzeć z Litwą traktat handlowy. Ponieważ Litwa przyzwyczaiła się czerpać wszelakiego rodzaju korzyści z Łotwy, przeto i czas trwania zawartego litewsko-łotewskiego traktatu handlowego był bardzo krótki. Jak wiadomo, w maju r.b. Litwa wymówiła traktat handlowy z Łotwą, a więc traktat przestanie obowiązywać z dn. 1 listopada r.b., o ile naturalnie do tego czasu nie zostanie zawarty nowy traktat. Wymówienie traktatu handlowego Litwa motywuje tem, iż w ciągu ostatnich 2-ch lat bilans handlu litewskiego z Łotwą wykazał nieznaczną pasywę na niekorzyść Litwy w wys.0,7 i 2,2 milj.łatów. W wypadku tym jednak winna jest nie Łotwa lecz sama Litwa, gdyż z racji trudnych warunków gospodarczych nie była ona w r.ub. w stanie eksportować do Łotwy wyznaczonego jej kontyngentu 5 tys.tonn żyta i takiej samej ilości pszenicy. Litewsko-łotewskie rokowania handlowe rozpoczną się w czasie najbliższym.

W dalszym ciągu pismo poddaje dokładnej analizie litewsko-łotewskie stosunki handlowe w perspektywie lat ostatnich i wskazuje na wielkie korzyści , jakie Litwa ciągnie z tranzytu towarów, które z Sowietów przez Egłajtie idą do portu kłajpedzkiego. Tranzyt ten możliwy jest jedynie dzięki przychylnym łotewskim taryfom kolejowym.

Przy zawieraniu z Litwą traktatu handlowego należy zlikwidować wszystkie te niepotrzebne udogodnienia, z jakich Litwa bez żadnej wdzięczności korzysta z racji Łotwy. Należy również zrewidować łotewską polityke taryf tranzytowych i ustalić dla Litwy taryfy wyższe, niż taryfy do portów łotewskich.

ESTONJA: 1."R i g a s c h e R u n d s c h a u" o s y t u a c j i w E s t o n j i ."Rigasche Rundschau" /z 21.VIII.1933/:Wypadki w Estonji, jak np. ogłoszenie stanu wyjątkowego, ograniczenie wolności słowa i druku i inne są dowodem tego, iż Estonja przeżywa zanik ustroju demokratycznego i upadek formalnej demokracji z jej najdalej posuniętą wolnością polityczną i brakiem politycznej odpowiedzialności jednostki.

Nie znaczy to bynajmniej, by Estonja wkroczyła na drogę ruchu faszystowskiego. Nowy jej regime można określić nazwą dyktatorskiej demokracji z silnem podkreśleniem zasady autorytetu. Jest więc to raczej przeciwwaga faszyzmu.

Najbliższa przyszłość pokaże, jaką formę przybierze przyszły rząd, jaka będzie kombinacja partyjna, w każdym razie jest najbardziej prawdopodobne, że socjaldemokracja obali obecny rząd lub też zostanie wciągnięta do przyszłej koalicji.

Nowy rząd będzie miał za zadanie wzmocnienie aparatu administracyjnego drogą reorganizacji parlamentu, następnie wybranie naczelnika Państwa na trzy lata. Tą drogą będzie się dążyć do przekonania obywateli o konieczności przeprowadzenia zmiany ustroju i unieszkodliwienia przeciwników tego projektu /uczestników wojny o niepodległość/.

Naogół panuje niezadowolenie z powodu postępowania obecnego rządu. Obywatele będąc świadkami tego pojedynku pomiędzy prasą i cenzurą, przypominają sobie rosyjskie czasy, widząc na łamach pism białe plamy - dzieło cenzury.

Okres przeżywany przez Estonję jest okresem przełomowym, wstępem do nowej epoki rozwoju państwa.

2. P a r t j a s o c j a l i s t y c z n a a u c z e s t n i c y w o j n y o n i e p o d l e g ł o ś ć ."Waba Maa" Nr.195 /VIII.1933/: Po ogłoszeniu stanu wyjątkowego i ograniczeniu wolności prasy i zebrań, socjaliści rozpoczęli ożywioną działalność w kierunku utworzenia koalicji.

Było to całkiem zrozumiałe, gdyż uważali niebezpieczeństwo, grożące ze strony faszyzmu uczestnikom wojny o niepodległość za tak wielkie, iż usunięcie jego jest tem pewniejsze im szersza jest koalicja, na której się rząd opiera.

Partja socjalistyczna uwarunkowała poparcie rządu całkowitem zlikwidowaniem ruchu "bojowników o wolność", zaś połowiczne jego stłumienie uważała za niewystarczające.-

x

x x